

Ministarstvo
kulture
i medija

NIKŠIĆKO POZORIŠTE

Opština Nikšić

XX
MEĐUNARODNI
FESTIVAL
GLUMCA
NIKŠIĆ
2024

Život za po(d)nijeti

BILTEN

... Ko je ko na Festivalu ...

Savjet Festivala

Janko Jelić, predsjednik
Radinko Krulanović, član
Veselin Šturanović, član
Mitar Barać, član
Miljan Mijušković, član

Direktor Festivala

Radinko Krulanović

Selektorka Festivala

Jelena Stajkovac

Žiri Festivala

Zijah Sokolović, predsjednik
Vesna Čipčić, član
Miloš Latinović, član

Moderator razgovora o predstavama

Radisav Jevrić

Glavna organizatorka Festivala

Tanja Perišić

Nagrade Festivala

Grand prix za najbolju mušku ulogu
Grand prix za najbolju žensku ulogu
Grand prix za najbolju epizodnu mušku ulogu
Grand prix za najbolju epizodnu žensku ulogu
Grand prix za najbolji partnerski odnos na sceni

Organizator i producent

JU Nikšićko pozorište

Pokrovitelji

Ministarstvo kulture i medija Crne Gore
i Opština Nikšić

Prodaja ulaznica

Biletarnica Nikšićkog pozorišta,
od 10.00 do 20.00 h

Tel. 040/213 566; 067/932 646

XX MEĐUNARODNI FESTIVAL GLUMCA NIKŠIĆ 2024

Umjetnost je mir

Umjetnost, dobra umjetnost, uspijeva da na svoj predivni način poveže nešto potpuno jedinstveno sa univerzalnim. Omogućava nam da drugačije - strano, moglo bi se reći - razumijemo kao univerzalno. Time umjetnost ruši granice između jezika, geografskih regiona i zemalja. Na taj način spaja ne samo ono što je karakteristično za svakog od nas, već i karakteristike grupe, svake nacije, na primjer.

Umjetnost ne čini to izjednačavajući naše razlike i čineći nas sve istima, već, naprotiv, pokazujući nam nešto što je drugačije od nas, neobično ili strano. Sva dobra umjetnost sadrži upravo to: nešto strano, što ne možemo u potpunosti da razumijemo, a u neku ruku, ipak i razumijemo. Ona sadrži, da tako kažemo, tajnu. Nešto što nas fascinira i gura preko naših granica, stvarajući pri tome izvrsnost koju sva umjetnost mora da sadrži u sebi, ali i do koje mora da nas dovede.

Ne znam bolji način da se suprotnosti spoje. Ovaj pristup je potpuno obrnut od nasilnih sukoba koje često viđamo u svijetu, a koji se prepustaju destruktivnoj težnji da unište sve što je strano, sve što je jedinstveno i drugačije, često koristeći najnemoralnije izume koje nam je tehnologija stavila na raspolaganje. U svijetu postoji terorizam. Postoji rat. Jer ljudi takođe imaju životinjsku stranu, vođeni instinktom da vide nekog drugog, stranog, kao prijetnju svom sopstvenom postojanju, umjesto kao fascinirajuću misteriju.

Na ovaj način, jedinstvenost - razlike koje svi možemo da vidimo - nestaju, ostavljajući za sobom kolektivnu sličnost u kojoj je sve što je drugačije prijetnja koju treba istrijebiti. Ono što se spolja vidi kao razlika, u, na primjer, religiji ili političkoj ideologiji, postaje nešto što treba pobijediti i uništiti.

Rat je borba protiv onoga što leži duboko u svima nama: nečega jedinstvenog. Ali, to je takođe i borba protiv umjetnosti, protiv onoga što leži duboko u svakoj umjetnosti.

Rat i umjetnost su suprotnosti, baš kao što su rat i mir suprotnosti - jednostavno je. Umjetnost je mir.

(Jun Fose, norveški pisac i dramaturg, dobitnik Nobelove nagrade za književnost, ovogodišnji autor poruke za Svjetski dan pozorišta - 27. mart)

Program Festivala

04. 11. (ponedjeljak)

Nikšićko pozorište, 20.00 h

Svečano otvaranje XX Međunarodnog festivala glumca - Nikšić 2024

Filip Rutić i Dražen Krešić
GARD
Teatar&TD, Zagreb

Režija: Dražen Krešić

Dramaturg: Filip Rutić

Scenografija: Matej Kniewald

Kostimografija: Aleksandra Ana Buković

Asistentica za scenografiju i kostimografiju: Ema Tomašek

Dizajn svjetla: Martin Šatović

Saradnik za scenski pokret: Damir Klemenić

Autor muzike: Antun Aleksić

Igraju: Lana Ujević, Nikola Nedić, Bernard Tomić, Ivan Jurković, Lana Meniga, Luka Stilinović / Jakov Zovko

Off program:

Razgovor o predstavi (22.00 h) / PRESS sala (desni foaje Nikšićkog pozorišta).

05. 11. (utorak)

Nikšićko pozorište, 20.00 h

Askanio Čelestini (Ascanio Celestini)
OBRAĆANJE NACII (Discorsi alla nazione)
Atelje 212, Beograd

Prevod: Julijana Vučo

Režija: Bojan Đorđev

Dramaturškinja: Mina Milošević

Lektorka: Dijana Marojević

Scenografija: Siniša Ilić

Kostimografija: Maja Mirković

Kompozitorka: Marija Balubdžić

Scenski pokret: Čarni Đerić

Asistentkinja kostimografkinje: Višnja Žilić

Igraju: Jovana Gavrilović (OSOBA BEZ KIŠOBRANA), Gordan Kičić (UZNEMIRENI/MC), Branislav Zeremski (TONI MAFIJAŠ), Aleksandar Srećković (TONI KORUMPIRANI), Dejan Dedić (MOMAK SA PIŠTOLJEM), Katarina Žutić (NASTAVNICA ČEKANJA U REDU), Gorica Popović / Isidora Minić (OSOBA SA KIŠOBRANOM), Ivan Jevtović (MOMAK SA EKSEROM), Miona Marković (JEDNA LIJEPА DEVOJKA SA AŠOVOM), Ivan Mihailović (INDIGO)

Off program:

Razgovor o predstavi (22.00 h) / PRESS sala (desni foaje Nikšićkog pozorišta)

06. 11. (srijeda)

Nikšićko pozorište, 20.00 h

SVET MOGUĆNOSTI

Srpsko narodno pozorište, Novi Sad; Grad teatar, Budva; East – West Centar, Sarajevo; Plesni centar Tala, Zagreb

Tekst i režija: Haris Pašović

Scenografija: Ivana Jančić

Muzika: Dino Šukalo

Klavir: Matija Molčanov

Koreografija: Larisa Lipovac Navojec

Oblikovanje videa: Dino Hujic

Oblikovanje svjetla: Branislav Milinković

Scenski govor: dr Dejan Sredojević

Kostimografija: Haris Pašović i Minja Davidović

Asistiranje u režiji: Jelena Antonijević

Igraju: Gordana Đurđević Dimić, Lidija Stevanović, Sanja Ristić Krajnov, Jelena Antonijević, Mina Pavlica, Marija Feldeši, Milan Kovačević, Marko Savković, Vukašin Ranđelović, Aljoša Đidić, Aleksandar Sarapa, Rade Perović

Off program:

Razgovor o predstavi (22.00 h) / PRESS sala (desni foaje Nikšićkog pozorišta)

Program Festivala

07. 11. (četvrtak)

Nikšićko pozorište, 20.00 h

Sašo Dimoski i Andrij Žoldak
 (po Kristoferu Marlou)
EDVARD II

NUCK Jordan H. K. Džinot, Veles; Dramski teatar **Masalitinov**, Plovdiv

Režija: **Andrij Žoldak**

Dramaturg: **Sašo Dimoski**

Scenografija: **Andrij Žoldak i Daniel Žoldak**

Kostimografija: **Simon Mačabeli i Rade Vasilev**

Asistent režije: **Nikola Kimovski**

Muzika: **Saško Kostov**

Prevod i lektura: **Vesna Kostovska**

Igraju: **Boris Krstev i Ilin Jovanovski** (EDVARD II), **Jovana Miladinova** (IZABELA DE VALOA), **Vasil Zafirčev** (PIRS GEJVSTON), **Jordan Vitanton** (KENT), **Branko Mihajloški** (MORTIMER), **Kire Acevski** (LAJTBORN), **Nikola Petkovik** (EDVARD III), **Sandra Tančeva** (MARGO), **Marija Barkova**, **Leonida Gulevska**, **Boban Aleksoski** (DVORJANI), **Todor Stojkovski** (PAŽ)

Off program:

Razgovor o predstavi (22.00 h) / PRESS sala (desni foaje Nikšićkog pozorišta)

08. 11. (petak)

Nikšićko pozorište, 20.00 h

Mate Matišić
JA SAM ONA KOJA NISAM
Crnogorsko narodno pozorište, Podgorica

Režija: **Vito Tauer**

Dramaturg: **Stefan Bošković**

Scenografija: **Lazar Bodroža**

Kostimografija: **Lina Leković**

Muzika: **Mate Matišić**

Koreografija: **Julija Milačić Petrović Njegoš**

09. 11. (subota)

Nikšićko pozorište, 20.00 h

Dodjela nagrada i svečano zatvaranje XX Međunarodnog festivala glumca – Nikšić 2024

Predstava u čast nagrađenih
Anton Pavlović Čehov

MEDVJED

(Šala za džez trio *Lolita* i jednog glumca u deset slika)

Režija **Zijah A. Sokolović**

Igraju: **Zijah A. Sokolović** (GRIGORIJE STEPANOVIĆ SMIRNOV), **Primož Simončič**, saksofon (JELENA IVANOVA POPOVA), **Iztok Vidmar**, bas gitara (LUKA, SLUGA), **Marjan Stanić**, bubenjevi

... Riječ više ...

Jubilej u plemenitosti pozorišnog duha

Janko Jelić, predsjednik
Savjeta Festivala

Čini mi se da je autor ovog slova jedan od onih idealnih primjera na kojima se može vidjeti značaj jubileja koji Nikšićko pozorište ove godine obilježava; 140 godina pozorišnog života u gradu Nikšiću, 25 godina od pozorišne obnove, 20 godina Međunarodnog festivala glumca... Ima tu još jubileja i još sjećanja. Na prvi pogled bi se reklo da skromno iskustvo kojim moja malenkost raspolaže, pred ovim silnim svjedočanstvima i uspomenama generacija predstavlja tek prolazno i nepostojano zrnce na vjetru. Može da proklijta, a može i da netragom nestane. Međutim, u susretu sa upravo tim ogromnim bogatstvom zapisanog ili tek naslućenog pamćenja to zrno može da se učini mnogo većim i mnogo produktivnijim. Kako, zapitaćemo se. Nameće se jednostavan odgovor; duh pozorišta i svih umjetnosti koje se prožimaju u njemu kroz decenije i generacije ostavlja trag plemenitosti čak i na najmanjem znanju i najbeznačajnijem iskustvu koje se prema tom duhu otvoriti. Tim duhom se sazna i usvoji i ono što se formalno ne zna i čime se naoko ne raspolaže. Upoznaju se i pred očima igraju davne predstave, defiluju počivši, a opet živi ljudi, čuju se i odzvanjaju neprolazne sentence i replike. Ton njihovog eha

ne ostavlja ravnodušnim nikoga do koga dopre.

Nasljeđujući blizinu i plemenitost tog duha mi slavimo jubilej i započinjemo još jednu smotru pozorišne igre, nadajući se da ćemo priložiti i neki svoj pečat i donijeti makar jedno zrno novoga, a opet obnavljajući ono koje nam se daje kao neprolazno i nikad ga ne možemo nazvati starim. Pod sloganom „Život za po(d)njeti“ podnosimo sebe na koristi i u slavu živoga života u kome je fenomen igre onaj koji je tvoriteljski i stvaralački i na kome počiva naša prvočvrstanost i djelatnost priroda.

Neka nam je sa srećom!

(Autor teksta je umjetnički direktor
Nikšićkog pozorišta)

... Riječ više ...

Život za po(d)neti

Jelena Stajkovac,
selektorka Festivala

Umetnici koji pišu i stvaraju svedreženja dela, od kad je sveta proučavali su i analizirali mentalitete naroda, pokušavajući da proniknu šta je to duboko ukorenjeno i teško promenljivo u ljudima. Koje su to kolektivne osobine ljudskog roda koje će opstajati uprkos istoriji, vremenu, ideologiji, novatorijama, trendovima... koje će se poput tragičke krivice prenositi s kolena na koleno. Pogrešno je književnost i pozorišnu umetnost tumačiti i koristiti kao kritike pojedinaca, jer što Gogolj reče „negativna ličnost je silovana“. Istina, bilo bi mnogo lakše da imamo jednog krvica koji na kraju, kao u kakvoj bajci, ispašta za svoje grehe i biva kažnjen, unižen i prognan. Iz pozorišta bismo tada izlazili nasmejani i spokojni, uvereni da ima pravde i da će kad-tad negativce u stvarnosti stići ista sudba. Ali šta kada sa tog svetog mesta, jedan metar iznad svih, dođe strašna vest da smo svi negativne ličnosti i da smo odgovorni za svoja (ne)dela? U tom slučaju iz pozorišnog mraka neki izlaze u veću tamu, noseći u sebi strepnju i nevericu, duboko povređeni i zapitani nad istinom koju su čuli. A ima i onih koji, bez griže savesti, sa slatkim osmehom, valjda ne pronalazeći se u ovoj strašnoj nesumnjivosti, spokojno odlaze kućama.

Uprkos postojanju ovih drugih, nova teatarska ostvarenja i, na osnovu njih, oblikovani pozorišni festivali nasušna su potreba ovih prvih. Čoveku je potrebno da se s vremena na vreme zagleda duboko u sebe i pokuša da pronađe neke odgovore na pitanja koja ga muče. Da spozna i ružnoću i lepotu sopstvenog lica i da se pozabavi sobom uprkos svetu i vremenu u kome živi. Pozorišna predstava je nesumnjivo jedna od mogućnosti za takav vid samosuočenja.

Upravo te, univerzalne istine, koje je dobro s vremena na vreme, sasuti publici u lice, utkane su u selekciju XX Međunarodnog festivala glumca. U suluda vremena kada je sve obesmišljeno, jedna vrlo jednostavna priča, predstava „Gard“ u izvođenju Teatra &TD iz Zagreba, a u režiji Dražena Krešića, a baš na otvaranju Međunarodnog festivala glumca, govori o svemu i svačemu upravo kroz glumački svet, o stvaranju uopšte, o ljubavi i ljubomori kao o svakodnevnim pokretačima, jednostavno o ljudima. „Obraćanje naciji“, Atelejia 212, u režiji Bojana Đorđeva, kolažom jezgrovitih, ekspresivnih, direktnih i surovih scena, putem kratkih monologa, oslikava lude i njihove odnose koji karakterišu neoliberalnu sadašnjost, razobličavajući sve njene negativnosti.

Odsustvo vere, empatije, ljudskosti, sveopšti muk kao posledica mnogih kriza, ratova, stanje je koje se poput pandemije proširilo na vek u kom bitišemo. To je rezultiralo potrebom Harisa Pašovića da na scenu postavi predstavu „Svet mogućnosti“ u izvođenju Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada i koprodukciji („East West centra“ Sarajevo, „Grad teatar“ Budva i plesni centar „Tala“ Zagreb), koja nas može učiniti boljim ljudima, naučiti da smo uprkos različitostima za-

jedno na istom mestu, planeti, koja je dovoljno velika za nas, druge i drugačije.

Koprodukcija NUCK teatra „Jordan H. K. Džinot“ iz Velenja i dramskog teatra „Masalitinnov“ iz Plovdiva sa dramaturškim „rimejkom“ klasične drame Kristofera Marloua, Edvard II, a u režiji Andrije Žoldaka, stavljujući u fokus odnos oca i sina, posledice nedostatka majke, potrebu za sklapanjem braka, promenu seksualne orijentacije, naizgled sve svakodnevne pojave, a ipak preispituje razloge tih pojava.

Predstava „Ja sam ona koja nisam“, Crnogorskog narodnog pozorišta, u režiji Vita Taufera ja-san je izbor koji nam ukazuje na to da je pitanje položaja žena i borba sa životom u dominantno muškom okruženju, još uvek politička tema i svojevrsna igranka bez prestanka na kojoj, nadam se, neće igrati naši potomci, koja u ovom slučaju preispituje razne društvene anomalije koje nas se i te kako tiču.

Za slučaj da poneko to još uvek nije razumeo, Ronald Harvud je o pozorištu pisao:

„Pozorište je jedan od najgeniozniјih čovekovih kompromisa sa samim sobom. U njemu on izvodi i zabavlja druge, pravi se važan i zabavlja sebe, a opet ono je jedan od najmoćnijih instrumenata za istraživanje i pokušaj da shvati samoga sebe, svet u kome živi i svoje mesto u tome svetu. Pozorište može da bude kontroverzno ili da potvrđuje, subverzivno ili konzervativno, da zabavlja ili prosvetljuje. Ako mu se hoće, može da bude sve to, i više. Može da zaseni i oko i uho i drži publiku kao prikovanu. Što je još važnije, u stvaranju te naročite atmosfere ono je u stanju da izazove duboke, podsvesne emocije i da otelotvori one energije i snage u ljudskom umu koje

i pojedince i društvo dovode u velika iskušenja. Verovatno je zbog toga, tokom čitave istorije, bilo toliko pokušaja da se pozorište ukroti ili stavi van zakona, a to što su oni uvek propadali znači da je pozorište nešto što je ljudima potrebno.“

Na kraju, bilo da nas zabrinu ili pouče, ili i jedno i drugo, ovogodišnje predstave koje čine repertoar Međunarodnog festivala glumca, upirući prstom u našu svest i podsvest opominju nas da smo „mi oni na koje su nas roditelji upozoravali“, koji bi trebalo i da po(d)nesu teret sopstvenih izbora.

Pa, živel i Glumac i Gledalac!

U takmičarskom programu pet predstava, šesta u čast nagrađenih

Glumci se takmiče za pet nagrada

Jubilarno – XX izdanje *Međunarodnog festivala glumca – Nikšić 2024* biće održano u Nikšićkom pozorištu od 4. do 9. novembra, pod sloganom *Zivot za po(d)njeti*. Po odabiru selektorke, **Jelene Stajkvac** u konkurenciji za nagrade Festivala, takmičice se glumci pet predstava, dok će šesta biti izvedena u čast nagrađenih. Festivalski repertoar realizovaće se sa početkom u 20 sati, a razgovori o predstavama, pod moderatorstvom dramaturga i reditelja **Radisava Jevrića**, održaće se u PRESS sali (desni foaje *Nikšičkog pozorišta*), nakon izvođenja djela sa festivalskog repertoara.

Festival će zvanično otvoriti glumac, pisac i reditelj **Zijah A. Sokolović**, predsjednik Žirija za dodjelu glumačkih nagrada. U svečanom dijelu programa, o značaju Festivala će govoriti: **Janko Jelić**, predsjednik Savjeta Festivala i umjetnički direktor Nikšićkog pozorišta, **Tamara Vujović**, ministarka kulture i medija u Vladi Crne Gore i **Marko Kovačević**, predsjednik Opštine Nikšić.

Takmičarski program Festivala počeće nakon prigodnog svečanog otvaranja Festivala, izvođenjem predstave **Gard, Teatra & TD** iz Zagreba. Autori teksta ove slojevite intermedijске (pozorište i film) priče su **Filip Rutić** i **Dražen Krešić**, koji potpisuje i režiju. U ovom komadu igraju: **Lana Ujević**, **Nikola Nedić**, **Bernard Tomić**, **Ivan Jurković**, **Lana Meniga**, **Luka Stilinović** / **Jakov Zovko**.

Reperoar drugog dana Festivala (5. novembar) rezervisan je za beogradski **Atelje 212** i njegovu narativnu priču *Obraćanje naciji*, nastalu iz kratkih monologa istoimene drame i zbirke priča *Hodam u koloni*, italijanskog dramskog pisca **Askanija Čelestinića**. Režiju je uradio **Bojan Đorđev**. Uloge tumače: **Jovana Gavrilović**, **Gordan Kičić**, **Branislav Zeremski**, **Aleksandar Srećković**, **Dejan Dedić**, **Katarina Žutić**, **Gorica Popović** / **Isidora Minić**, **Ivan Jevtović**, **Miona Marković**, **Ivan Mihailović**.

Regionalni koproducentski projekat *Svet mogućnosti, Srpskog narodnog pozorišta* iz Novog Sada, *Grad teatra* iz Budve, sarajevskog *East – West Centra* i *Plesnog centra Tala* iz Zagreba, biće izveden na nikšićkom Festivalu 6. novembra. Tekst i režija su djelo **Harisa Pašovića**. U ovom scenskom ostvarenju, koji govori o životu osoba sa razvojnim teškoćama, igraju: **Gordana Đurđević Dimić**, **Lidija Stevanović**, **Sanja Ristić Krajinov**, **Jelena Antonijević**, **Mina Pavlica**, **Marija Feldeši**, **Milan Kovačević**, **Marko Savković**, **Vukašin Randelović**, **Aljoša Đidić**, **Aleksandar Sarapa**, **Rade Perović**.

Makedonski NUCK teatar **Jordan H. K. Džinot** iz Velesa i Dramski teatar **Masalitinov** iz bugarskog grada **Plovdiv**, predstaviće se festivalskoj publici u Nikšiću 7. novembra sa komadom **Edvard II**. Tekst je nastao iz pera **Saše Dimoskog**, dramaturga i **Andrij Žoldaka**, reditelja po motivima istoimene drame engleskog pisca **Kristofera Marloa**. U ovom dramaturškom „rimejku“, uloge tumače: **Boris Krstev**, **Ilin Ivanovski**, **Jovana Miladinova**, **Vasil Zafirčev**, **Jordan Vitanov**, **Branko Mihajloški**, **Kire Acevski**, **Nikola Petkovik**, **Sandra Tančeva**, **Marija Barkova**, **Leoni-da Gulevska**, **Boban Aleksoski**, **Todor Stojkovski**.

Takmičarski program Festivala 8. novembra zatvorice predstava **Ja sam ona koja nisam** iz produkcije **Crnogorskog narodnog pozorišta**. Djelo je rađeno po tekstu **Mata Matišića**, u režiji **Vita Taufera** kao tri jednočinke, u kojima se prepliću različiti žanrovi - od komedije, groteske i crnog humora, do tragikomedije i melodrame. Uloge tumače (I čin): **Andela Marunović**, **Stevan Radusinović** / **Nikola Vasiljević**, **Gorana Dragašević**, **Srđan Grahovac**, **Žaklina Oštir**, **Jelena Nenezić**, **Dejan Đonović**, **Lazar Dragojević**; **Predrag Pavićević**, **Marko Kažić** i studentkinje glume FDU Cetinje: **Mina Mićović**, **Andrea Drašković**, **Radmila Škuletić** i **Kristina Mrkić**. U II činu igraju: **Ana Vučković**, **Zoran Vujović**, **Lazar Dragojević** i **Davor Dragojević**. Uloge u III činu tumače: **Varja Đukić**, **Izudin Bajrović**, **Aleksandar Gavranić**, **Ana Vučković**, **Andela Marunović**, **Srđan Grahovac**.

Proglašenje pobjednika i uručenje nagrada biće upriličeno 9. novembra, nakon čega će van konkurenциje, u čast nagrađenih, glumac **Zijah A. Sokolović** sa triom *Lolita* odigrati predstavu *Medyjed*, rađenu prema istoimenom djelu **Antona Pavlovića Čehova**. Riječ je o fascinantnom i uvjerenljivom ostvarenju, koje u virtuoznom spoju glume, muzike i instrumenata što zvuče kao riječi, na sceni živi 27 godina.

Nagrade na Međunarodnom festivalu glumca su isključivo glumačke: **Grand prix za najbolju mušku ulogu**, **Grand prix za najbolju žensku ulogu**, **Grand prix za najbolju epizodnu mušku ulogu**, **Grand prix za najbolju epizodnu žensku ulogu**, **Grand prix za najbolji partnerski odnos na sceni**. O laureatima odlučivaće tročlani Žiri, u sastavu: **Zijah A. Sokolović** (predsjednik), **Vesna Čipčić**, **Miloš Latinović** (članovi).

Međunarodni festival glumca jedinstvena je smotra glume, po čijem uzoru i konceptu su u posljednje vrijeme ustanovljene slične festivalske forme u nekim zemljama regiona.

O predstavama sa repertoara

Gard - poistovjećivanje istine sa fikcijom

Nakon prigodnog, svečanog otvaranja jubilarnog - XX Međunarodnog festivala glumca - Nikšić 2024, takmičarski program ove glumačke smotre počeće izvođenjem predstave *Gard*, zagrebačkog Teatra &TD. Tekst ovog scenskog djela napisali su Filip Rutić koji je odradio i dramatizaciju i Dražen Krešić, reditelj čiji koncept na vješt i osoben način kombinuje i prepliće dva medija - film i pozorište, uzdižući njihov odnos do pozicije nad animatora, pojigravajući se vlastitim elementima, likovima i njihovim sudbinama. Za okvir zbivanja pobrinuli su se ostali članovi autorskog tima: Matej Kniewald, scenograf, Aleksandra Ana Buković, kostimografska, Martin Šatović, dizajner svjetla, Antun Aleksić, autor muzike i Damir Klemenčić, zadužen za scenski pokret. U predstavi igraju: Lana Ujević, Nikola Nedić, Bernard Tomić, Ivan Jurković, Lana Meniga, Luka Stilinović / Jakov Zovko.

Reditelj Dražen Krešić, u izjavi za hrvatske medije, nakon premijere u novembru 2022. godine rekao je da je inicijalno ideja bila da predstava bude kao neki negativ američkog crnoumorističkog - dramskog filma *Birdman*.

Iako filmska projekcija u kazalištu i nije neka novost, ali sam proces snimanja filma nikada se nije aktivno tematizirao, barem koliko nam je poznato. S druge strane filmski set je ponudio neke komičke potencijale kao mehanizme, a to smo svakako htjeli. No, ono najvažnije, najzanimljivije i najizazovnije bilo je igrati se jezicima oba medija; suprotstaviti filmski fotorealizam, teatarskom simbolizmu, pojasnio je Krešić svoj koautorski i rediteljski rukopis.

Dramaturg Filip Rutić u obrazloženju ideje i koncepta ovog djela ističe da filmski svijet trpi ponovne pokušaje i naknadne korekcije, dok stvarni

Gard obiluje humorom i satirom

život i pozorište u tom smislu ne oprštaju mnogo.

U oprečnosti koja nastaje spajanjem ta dva medija zapravo leži misao vodilja iza tvrdoglavog i opetovanog iskušavanja metode pokušaja i pogreške: jedino što sada možemo napraviti je bilo što, zapisao je Rutić u producentskoj knjižici. On na početku teksta ističe da ovo djelo istinu poistovjećuje s fikcijom. Prema njegovoj ocjeni još mnogo toga dobrog, zapravo se odvija u ovoj, jednoj vrlo jednostavnoj priči.

Priča kakve se ni najbolji žanrovske boksački film iz sredine sedamdesetih ne bi posramio. Jedan dio te priče odvija se pred kamerama prema unaprijed određenim pravilima, dok se ono što je teže postaviti u okvire događa između tejkova i u puš-pauzama. Tada se postavljuju bitna pitanja kao što su: zašto Hrvati više vole Srbe na ekranu i što uopće bik radi u kadru? Ako tempo snimanja to dozvoli, otvaraju se i teme poput potrebe za samoispunjnjem kroz ostavljanje nasljeđa i ranjivosti u svijetu koji iskrenost ne drži na cijeni, zaključuje dramaturg Rutić.

Predstava, prema ocjeni kritike, obiluje humorom i satirom. Povodom tih ocjena, dramaturg Rutić, iznosi stav da mnogi od humorističkih elemenata koji služe i kao ključni momenti u samoj progresiji radnje, zapravo zateknu publiku nespremnu. Bilo da se radi o neočekivanim promjenama dijalekta, karikiranim etidama baziranim na fizičkom aspektu glume ili pojmom iluzornog bika... Na prvu se može učiniti kako se satiričnim izrazom odmiče od odgovornosti za ono izgovoren ili prikazano, da kao žanr pruža svojevrsnu sigurnosnu mrežu sazdanu od humora koji se ruga i prokazuje. Neka osnovna ideja „Garda“ bila je uzeti taj humoristični, satirični aspekt i postaviti ga da se gleda oči u oči s tragedijom, ali i čvrsto stajati iza onog što leži iza satire, naglašava Rutić.

Gard suprotstavlja filmski fotorealizam i teatarski simbolizam

Upoznajte Pozorište sa repertoara Festivala

Teatar & TD i poetika avangarde

Teatar & TD jedno je od tri najvažnija eksperimentalna zagrebačka pozorišta, uz Teatar EXIT i Zagrebačko kazalište mladih.

Ovo Pozorište smješteno je u kompleksu Studentskog centra, u Savskoj ulici. U multifunkcionalnom programskom prostoru, tokom sezone u kontinuitetu realizuje pozorišna djela, koncerete, izložbe, festivale i različite interdisciplinarnе događaje.

TEATAR & TD

Teatar & TD važna eksperimentalna pozorišna kuća

○ predstavama sa repertoara

Obraćanje naciji o savremenoj političkoj situaciji u svijetu

Publika će drugog dana Festivala glumca u Nikšiću (5. novembra) imati priliku da odgleda predstavu *Obraćanje naciji*, Ateljea 212 iz Beograda. Ovo djelo rađeno je prema rukopisu savremenog italijanskog autora Askanija Čelestinija, koji je prevela Julijana Vučo. Režiju potpisuje Bojan Đorđev, a dramatizaciju Mina Milošević. Za sceniski govor zadužena je Dijana Marojević. Scenograf je Siniša Ilić, kostimografskinja Maja Mirković, kompozitorica Marija Balubdžić. Scenski pokret osmislio je Čarni Đerić, a asistentkinja kostimografske bila je Višnja Žilić. Uloge su povjerene: Jovani Gavrilović, Gordanu Kičiću, Branislavu Zeremskom, Aleksandru Srećkoviću, Dejanu Dediću, Katarini Žutić, Gorici Popović / Isidori Minić, Ivanu Jevtoviću, Mioni Marković, Ivanu Mihailoviću. Predstava je premijerno izvedena 19. maja 2023. godine na Sceni Mira Trajlović.

Komad *Obraćanje naciji* sastoji se od kratkih monologa odabranih iz istoimene drame i zbirke *Hodam u koloni*, italijanskog glumca, reditelja i dramskog pisca Askanija Čelestinija.

Obraćanje naciji o savremenoj stvarnosti kao mitu, ali i njenoj absurdnosti

Monološka forma pokazuje se kao dramska forma koja izrazito odgovara našem vremenu, u kome smo zatrpani kakofonijom statusa na Fejsbuku, političkih propaganda, jednostranih novinskih članaka, TikTok i Instagram videa sa isповестima, savetima, moralnim smatranjima, reklamama... U ovoj predstavi građani Male zemlje obraćaće se naciji individualno, otvoreno će govoriti o svojoj društvenoj ulozi i na trenutak možda i pokušati da iz nje iskorače, ali neće proći mnogo vremena dok se ne vrati kolektivu i horskim deonicama, jer: „Ko je izvan hora, taj je izvan sveta“, napisala je

u katalogu ovog djela, dramaturškinja Milošević. Ona dalje pojašnjava da Čelestini pri povijeda o savremenoj političkoj situaciji u Evropi i svijetu.

Korišćenje ujedno „guslarske“ i brehtovske tehnike epskog pripovedanja kroz italijansku izvođačku formu narativnog pozorišta (teatro di narrazione), u kojoj je pripovedač (narratore) jedini izvođač, omogućilo je Čelestiniju da savremenu stvarnost prikaže kao mit i da istovremeno istakne njen absurd. Odjednom osobe iz gradskog prevoza, sa ulice, iz supermarketa, iz pekare, sa televizije, iz administracije, iz škole, postaju groteskna mitska čudovišta našeg vremena, koja sprovode svakodnevna mala zla. Ta mala zla, združena, za rezultat imaju društvenu katastrofu. Zahvaljujući ovom okviru modernog mita, imamo priliku da naše društvo sagledamo kritički. Da li je to slika nas u ogledalu? Da li je to uznemireni krik jednog umetnika nad duhom svog vremena ili katastrofični scenario čoveka sa anksioznošću – zapisala je Milošević.

Čelestinijevo djelo o današnjem potrošačkom društvu

Glumica Gorica Popović za beogradsku Politiku je izjavila da se ovo djelo izdvaja po fascinантnoj temi i načinu na koji autor servira današnje globalno društvo.

Dok čitate delo „Obraćanje naciji“ ne znate da li Čelestini piše o Italijanima, Francuzima, Amerikancima... On, zapravo, piše o današnjem potrošačkom društvu koje je snizilo mnoge kriterijume, i koje se posebno ne može nazvati humanim. Čelestini cinično, duhovito, resko, osuđuje pojave, uopšte odnose među ljudima, grupacija ma. Različita preterivanja, sebičnost, pohlepu, licemjerstvo, mnogo tema je otvorio na duhovit i neobičan način, ocjena je glumice Popović.

Upoznajte Pozorište sa repertoara Festivala

Atelje 212 prepoznatljiva pozorišna adresa

Život pozorišta *Atelje 212* počeo je **12. novembra 1956.** godine, kada je u maloj sali stare *Borbe*, ispred 212 stolica premijerno izveden komad *Faust* u režiji *Mire Trailović*. Osnovala ga je grupa glumaca, reditelja, pisaca, muzičara, u trenutku kada se pojavila potreba za pozorištem koje će igrati novu avangardnu dramu od velikog uticaja u Evropi u to vrijeme. Tako je *Atelje 212* bilo prvo pozorište u Istočnoj Evropi na čijoj sceni je izvedena predstava *Čekajući Godoa, Semjuela Beketa*, 1956. godine. Veliki uspjeh ovog komada omogućio je čitavom nizu drugih avangardnih drama i autora da se pojave u ovom pozorištu: Sartr, Fokner, Jonesko, Kami, Pinter, Adamov, Ružević, Džojs, Žari, T. S. Eliot, Vitrak, Šizgal, Kopit, Žene. Njihova djela prvi put su izvedena na ovoj sceni pred jugoslovenskom publikom. Pozorište Atelje 212 je otkrivalo i nove domaće pisce i igralo komade: Brane Crnčevića, Aleksandra Popovića, Dušana Kovačevića...

Mira Trailović je od samog osnivanja vodila *Atelje 212*, u početku, kada su na čelu pozorišta bili Radoš Novaković i Bojan Stupica, kao pomoćnik upravnika, a potom kao dugogodišnji upravnik. Vođen njenom rukom, *Atelje* je probijao granice Jugoslavije i vremenom postao

pozorište poznato svuda u svijetu. Zajedno sa Jovanom Ćirilovim i ostalim svojim saradnicima, Mira Trailović je inicirala osnivanje jednog od najvećih evropskih pozorišnih festivala, *BIT-TEF*, koji je nastao 1967. godine.

Poslije Mire Trailović, na čelo *Ateljea 212*, dolazi Ljubomir Draškić, koji je u ovom Pozorištu, kao reditelj, bio prisutan gotovo od samog osnivanja. Za dvanaest godina, koliko je bio upravnik, ovo Pozorište proširuje svoj glumački ansambl mladim umjetnicima, i dobija novu zgradu.

Od 1992. godine, *Atelje 212* u adaptiranoj zgradi postaje jedno od najsavremenije opremljenih pozorišta na Balkanu: *Velika scena* ima 385 mesta u gledalištu, a *Teatar u podrumu* 141.

Danas Atelje 212 ima ansambl od 32 glumca, ali je otvoren i za one umjetnike koji nijesu stalno vezani za ovo Pozorište. Najveća glumačka imena i dalje igraju na njegovim scenama, a najbolji domaći i internacionalni reditelji rade u ovoj kući. Na sceni Ateljea 212 igraju se nove drame savremenih domaćih i stranih autora, kojima ovo Pozorište daje svoj, vrlo prepoznatljiv pečat. U poslednje vrijeme predstave ovog Pozorišta probijaju novonastale geografske granice i osvajaju svijet.

Izvor: www.beograd.rs

Atelje 212 jedno od najsavremenih opremljenijih pozorišta na Balkanu

○ predstavama sa repertoara

Svet mogućnosti – regionalni koproducentski projekt

Regionalni projekt *Svet mogućnosti* na repertoaru XX izdanja *Međunarodnog festivala glumca* je u srijedu 6. novembra. Ovaj koproducentski naslov realizovan je kroz saradnju *Srpskog narodnog pozorišta* iz Novog Sada, *Grad teatra*, Budva, *East-West Centra* iz Sarajeva i *Plesnog centra Tala* iz Zagreba. Poducirana je ove godine u okviru projekta *Enabled Theatre* koji ko-finansira Evropska unija kroz program *Kreativna Evropa*. Predstava je imala četiri premijere: prvu - 6. aprila u novosadskom *Srpskom narodnom pozorištu*, potom - 11. maja u *Narodnom pozorištu Sarajevo*, a krajem tog mjeseca zagrebačka publika odgledala je u Gradskom dramskom kazalištu *Gavella*. Posljednja premijerna adresa bila je u Budvi - 14. jula na 38. Festivalu *Grad teatar*.

Svet mogućnosti nastala je po tekstu i u režiji Harisa Pašovića, koji sa *Minjom Davidović* potpisuje i kostimografiju. Pored Pašovića, autorski tim ovog djela čine: *Ivana Jančić*, scenografkinja, *Dino Šukalo* zadužen za muziku, dok je za klavirom budvanski pijanista *Matija Molčanov*. Koreografiju je odradila *Larisa Lipovac Navojec*. *Dino Hujjić* je oblikovao video, a svjetla *Branislav Milinković*. Za scenski govor bio je zadužen dr *Dejan Sredojević*. U autorskom timu je i asistentica reditelja, *Jelena Antonijević*. U predstavi igraju: *Gordana Đurđević Dimić*, *Lidija Stevanović*, *Sanja Ristić Krajnov*, *Jelena Antonijević*, *Mina Pavlica*, *Marija Feldeši*, *Milan Kovačević*, *Marko Savković*, *Vukašin Ranđelović*, *Aljoša Đidić*, *Aleksandar Sarapa*, *Rade Perović*.

Svet mogućnosti kao glavnu temu ima život djece i ljudi sa autizmom i cerebralnom paralizom, ali i živote članova njihovih porodica, institucija koje su dio njihovih života, njihove svakodnevice, izazova sa kojima se susreću. Pašović ističe da nije bilo lako napraviti dramski tekst s obzirom da okosnicu čini materijal čiju suštinu nije moguće izraziti riječima, te da su glumačke kreacije presudne za njegov sadržaj. Prema ocjeni Aleksandre Glovacki, dramaturškinje i pozorišne kritičarke priče su autentične i dokumentarne.

Na sceni su likovi sa ekstremnim teškoćama, koji odavno nisu deca, polaznici jednog dnevnog centra. Slike se mozaično redaju, uvodeći u svet surove nemoći sa jedne strane i nadljudskog he-

Predstava *Svet mogućnosti* nastala je po tekstu i u režiji Harisa Pašovića

rojstva, iznimne posvećenosti i ljubavi sa druge. „*Svet mogućnosti*“ je i svet društvene (ne)brige, u kome na sreću postoje pojedinci koji ne dozvoljavaju da se sve pretvori u totalnu katastrofu. *Uz porodice pogodene bolešću, i oni su heroji ove drame preuzete iz života.* Kao autor teksta, Haris Pašović pravi dramaturški dobar balans u priči, polako otkrivajući sve njene aspekte. Scena je vizuelno impresivna, prazna a velika, pod svetлом koje donosi atmosferu kosmičke usamljenosti, navodi Glovacki u svom osvrtu.

Novosadska filmska i pozorišna kritičarka Emilia Kvočka ističe da je ovaj komad pun čistih, neposrednih i iskrenih doživljaja, posebne i neobične atmosfere. Uvodi nas u univerzum linija, tačaka i problema jednog dela čovečanstva, onih ljudi koji razumevaju i funkcionišu drugačije, uvodi nas i u svet genija koji nam je bio neotkiven. Borisova pesnička (zlatna) nit, Sladjino pеванje, Perin ples, Ljubin glas, pijanizam Matije Molčanova... Pašovićeva režija podstiče nas da se opomenemo Šekspirovog pogleda na vasionu, prirodu i svet čije remek-delo je čovek.

Glumačke kreacije presudne za sadržaj predstave

Upoznajte Pozorište sa repertoara Festivala

Četiri interkulturalne pozorišne adrese

Srpsko narodno pozorište (SNP) iz Novog Sada osnovano je 1861. godine. Prvi upravnik bio je Jovan Đorđević, a Pozorište je predstave izvodilo po cijeloj Vojvodini i to uglavnom u kafanama. Prva zgrada SNP-a bila je *Pozorište Dunderskih*, koja se nalazila u dvorištu sadašnjeg hotela *Vojvodina* u centru Novog Sada. U tom objektu, Pozorište je radovalo sve do 1928, kada zgrada strada u požaru.

Nakon toga Pozorište se seli u tadašnji *Memorijalni Dom kralja Aleksandra*, današnje *Pozorište mladih*. U periodu od nastanka do Drugog svetskog rata, SNP je mijenjalo svoje ime: *Leteće diletantsko pozorište*, *Novosadsko-osječko pozorište*, *Dundersko pozorište*, *Narodno pozorište Dunavske banovine*. Nakon Drugog svjetskog rata, dobija naziv *Vojvođansko narodno pozorište*. Godine 1981, u 120. sezoni, Pozorište dobija novu zgradu, u koju je ušlo 28. marta i taj dan je ustanovljen kao *Dan SNP-a*. Nova zgrada je bijelo, mermerno zdanje u centru Novog Sada, na Pozorišnom Trgu i prostire se na 20 000 kvadratnih

metara i ima najveću pozorišnu scenu u Srbiji. Posjeduje tri scene: *Veliku scenu Jovan Đorđević* sa 940 mesta, *Malu scenu Pera Dobrinović* sa 373 mesta i *Kamernu scenu*. Zgrada *Srpskog narodnog pozorišta* opremljena je sa probnim salama za hor i orkestar, baletskom salom i velikim brojem scensko-tehničkih radionica.

Festival *Grad teatar* je kulturna manifestacija koja se od 1987. godine odvija tokom ljetnjih mjeseci u Budvi. Od svog osnivanja ovaj Festival obnavlja mediteranski duh Starog grada i svaki od njegovih trgovina i pijaceta, ali i djelova grada izvan starogradskog jezgra, pretvara u scenu na otvorenom, na kojoj i posjetilac i slučajni prolaznik postaju učesnici umjetničkog čina. Festival svake godine posjeti oko 15.000 ljudi. Zamišljen kao presjek savremenih ostvarenja prije svega

pozorišnog, a potom i likovnog, muzičkog i književnog stvaralaštva, **Grad teatar** kvalitetom programa potvrđuje svoj renome ne samo kao domaćin brojnim trupama i stvaraocima, već i kvalitetom producentske djelatnosti kojom preispituje autentično kulturno nasljeđe Budve i Crne Gore i njegovo implementiranje u sавремене modele umjetničkog djelovanja.

TALA® PLE(j)S

Prostor za ples, umjetnost i zabavu!

Plesni centar Tala iz Zagreba za misiju ima da osigura kvalitetno i stabilno okruženje za umjetnike i organizacije nezavisne plesne scene, kontinuiranom prostornom, organizacijskom i materijalnom podrškom, kao i okruženjem, kroz saradnju i partnerstvo. Posvećeni su istraživanju, razradi i realizaciji novih ideja, modela produkcije, prezentacije, distribucije i kontekstualizacije plesa i srodnih umjetnosti, kao i kreiranju, usvajanju i primjeni novih znanja i pojmova, a sve kako bi afirmirali ples kao samostalnu, relevantnu i održivu umjetnost. Provođenjem kontinuiranih edukacijskih programa, specijaliziranih radionica i Art kampova, **Tala** okuplja razne društvene zajednice, posebnu pažnju obraćajući na inkluzivnost i dostupnost. Koproducentskim i prezentacijskim formatima potiče inovativne, uzbudljive i riskantne umjetničke eksperimente, te kreira zajednički diskurs

oko relevantnih umjetničkih i teorijskih pitanja.

East-West Centar iz Sarajeva osnovan je 2005. godine, ima status vodeće kulturne organizacije u balkanskoj regiji. Njen osnivač je **Haris Pašović** jedan od vodećih pozorišnih reditelja na području Jugoistočne Evrope. U godini osnivanja ove organizacije nastala je predstava **Hamlet**, koja je proglašena najvećom teatarskom koprodukcijom u regionu u posljednjih 20 godina. Haris Pašović i East West Centar

Sarajevo 2010. godine bili su nosioci još jedne, ali ovog puta internacionalne teatarske koprodukcije **Fudbal, fudbal** čija je svjetska premjera održana u Singapuru. Polazeći od teze da su politika i umjetnost dio našeg svakodnevnog života, Pašović je osnovao **Sarajevo Fest – Umjetnost i politika**, stvarajući svojevrsnu platformu na kojoj osobe iz različitih oblasti javnog života pokreću prijeko potrebni dijalog. Iako je riječ o veoma mladom Festivalu, Sarajevo Fest se etabrirao u značajan projekt koji je pronašao svoje mjesto na bosanskohercegovačkoj kulturnoj sceni i naišao na sjajne reakcije publike.

O predstavama sa repertoara

Edvard II od ritualnog do teatra budućnosti

Koproducentski projekat *Edvard II*, sjeverno-makedonske Nacionalne ustanove Centar za kulturu (NUCK) Jordan H. K. Džinot iz Velesa i bugarskog Dramskog teatra *Masalitinov* iz Plovdiva, biće izведен 7. novembra - četvrtog dana Međunarodnog festivala glumca Nikšić 2024. Ko-autori teksta su Sašo Dimoski i Andrij Žoldak, po motivima istoimene drame poznatog engleskog dramatičara Kristofera Marloua. Režiju je uradio Andrij Žoldak, a dramaturg je Sašo Dimoski. Scenografija je djelo Andrij Žoldaka i Daniela Žoldaka, a kostimografija Simona Mačabelia i Rade Vasileva. Asistent režije je Nikola Kimovski. Muziku je odradio Saško Kostov, a prevod i lekturu Vesna Kostovska. U predstavi igraju: Boris Krstev, Ilin Jovanovski, Jovana Miladinova, Vasil Zafirčev, Jordan Vitanov, Branko Mihajloški, Kire Acevski, Nikola Petkovik, Sandra Tančeva, Marija Barkova, Leonida Gulevska, Boban Aleksoski, Todor Stojkovski.

Ovaj pozorišni komad pokreće kompleksan fenomen na više nivoa i nije namijenjen osobama mlađim od 16 godina. Predstava je premijerno izvedena 6. avgusta 2023. godine.

Edvard II, kako pojašnjava reditelj Žoldak, ima nekoliko različitih pravaca.

Edvard II pokreće kompleksan fenomen na više nivoa

Glavni je priča o Edvardu II u Marloovom komadu, a zatim Šekspirovom Ričardu II. Teme glavne drame koje su mi zanimljive i o kojima pričamo su: odnos oca i sina, u odsustvu majke, motivi moći i luksuza i iz koga proizilaze, luksuzno naslađivanje, energija mladih ljudi i njihova prodornost. Takođe, brak Edvarda i stvaranje porodice... i ne-kompatibilnost. Tu su i promjena Edvardove seksu-

Predstava je dramaturški „rimejk“

alne orientacije i njegova strastvena ljubav prema muškarcima. Takođe, smrt oca, kralja, a poslijedično i nestanak barijera i prepreka za sina. Posebno je ludilo napuštene žene – žene i kraljice, i plan da se ubije muž. Tu je tama ljudske psihe, psiholoških i seksualnih odnosa među ljudima. Ali krajnji sukob 21. veka je sukob za prevlast, između muškarca i žene, i kroz ovu predstavu vidjećemo kako se to odvija. Ove niti priče su ispričane kroz različite forme pozorišta, od psiholoških istinitih situacija do ritualnog pozorišta i od savremenog fizičkog teatra do mogućeg teatra budućnosti. U centru priče su Glumci koji su stvarne Ličnosti i kroz njih možemo vidjeti i nešto o ljudima koji žive danas.

Ovdje postavljamo pitanje: Da li su se ljudi promjenili, od tih vremena do naših dana, i ako su se promjenili, u kom pravcu će teći vode, napisao je Žoldak u svojoj rediteljskoj eksplikaciji.

Predstava je proizvod dramaturškog „rimejka“, uz primjese pop-arta svojstvenog fizičkom teatru, u kojoj se autori poigravaju različitim žanrovima, osobito krimi-trilerom.

Svedena i minimalistički koncipirana, scena nalaže osjećaj nelagode. Upravo zbog toga likovi manjakalno udaraju o zidove i ne nalaze izlaz, pojašnjava Žoldak: *Akcenat u predstavi je stavljen na odnos između oca i sina, te posljedicama nedostatka majke, raskoši i moći, potrebe za sklapanjem braka, ali i na promjeni seksualne orientacije. Sve ovo je i danas česta pojava, zbog čega nas ovo djelo tjeru u jednu ruku da ispitamo šta je razlog tim povajama i procesima.*

Upoznajte Pozorište sa repertoara Festivala

Jordan H. K. Džinot i Masalitinov - vodeća pozorišta Sjeverne Makedonije i Bugarske

Nacionalna ustanova Centar za kulturu (NUCK) **Jordan H. K. Džinot** iz Velesa, jedna je od najstarijih i vodećih pozorišnih institucija u Severnoj Makedoniji. Osnovana je 1948. godine. Pozorište je nazvano po svom pokrovitelju Jordanu Hadži Konstantinovu Džinotu - prvom makedonskom dramskom piscu i osnivaču makedonskog teatra.

Ovo Pozorište ima dugu i bogatu istoriju - 70 godina produkcije. Svi vodeći makedonski pozorišni umjetnici započeli su karijeru upravo na sceni ovog Pozorišta.

Teatar Jordan H. K. Džinot je nacionalna teatarska institucija koju finansira Ministarstvo kulture Sjeverne Makedonije. Teatar iz Velesa je smješten u reprezentativnoj zgradbi sa savremenim tehničkim standardima.

NUCK *Jordan H. K. Džinot*

Dramski teatar **Masalitinov** iz Plovdiva osnovano je decembra 1881. godine i postalo je prvo profesionalno pozorište na teritoriji Bugarske. U Plovdivu je 8. decembra 1881. godine održana pozorišna predstava Društva radnika, koju je vodio reditelj Stefan Petkov. Pozorište

Sala Dramskog teatra *Masalitinov* iz Plovdiva

se u svojim počecima nije nalazilo na sadašnjoj lokaciji. Nešto kasnije dobija svoju zgradu, koja se smatra i najstarijim pozorišnim hramom u Bugarskoj. Najveći uspjeh ove grupe dogodio se između 1903. i 1906. godine pod vođstvom bugarske glumice Roze Popovove. Dalja profesionalizacija pozorišta je uslijedila poslije 1922. godine kada je pozorište preimenovano u Plovdivsko gradsko pozorište, a umjetnički direktor mu je bio Pjotr Jarčev.

Ovo Pozorište je danas nacionalni repertoарski teatar i dio je popularnih nacionalnih kulturnih institucija Bugarske. U 2012. i 2016. godini, **Masalitinov** je nagrađen od strane Ministarstva kulture Bugarske za velika dostignuća u menadžmentu i marketingu. Poznato je i kao Pozorište koje je domaćin jesenjeg pozorišnog festivala.

Tokom inostranog djelovanja, pozorišni ansamblji ovog Teatra gostovali su u mnogim zemljama, posebno u Evropi, među kojima je: Rusija, Srbija, Slovenija, Poljska, Velika Britanija, Švajcarska, Danska, Norveška, Švedska, Turska, Rumunija, Njemačka, Austrija i Grčka.

O predstavama sa festivalskog repertoara

Ja sam ona koja nisam – višeslojna i provokativna priča

Posljednja u nizu predstava iz takmičarskog programa *Festivala glumca*, *Ja sam ona koja nisam*, u produkciji *Crnogorskog narodnog pozorišta* biće izvedena u **petak 8. novembra**. Riječ je o ansambl predstavi sa kojom je nacionalni Teatar iz Podgorice, u smislu novih produkcija, započeo tekuću kalendarsku godinu. Ovo scensko djelo rađeno je po istoimenom tekstu **Mata Matišića**, čiju režiju potpisuje slovački **Vito Taufer**, jedan od najpoznatih reditelja regionala. Dramatizaciju teksta uradio je **Stefan Bošković**. U autorskom timu su: **Lazar Bodroža**, scenograf, **Lina Leković**, kostimografska, **Mate Matišić** (muzika) i **Julija Milačić Petrović Njegoš**, koreografska. Uloge tumače (1. čin): **Andjela Marunović**, **Stevan Radusinović** / **Nikola Vasiljević**, **Gorana Dragašević**, **Srđan Grahovac**, **Žaklina Oštir**, **Jelena Nenezić**, **Dejan Đonović**, **Lazar Dragojević**, **Predrag Pavićević**, **Marko Kažić**, studentkinje glume FDU Cetinje: **Mina Mićović**, **Andrea Drašković**, **Radmila Škuletić**, **Kristina Mrkić**; (2. čin): **Ana Vučković**, **Zoran Vujović**, **Lazar Dragojević** i **Davor Dragojević**, (3. čin): **Varja Đukić**, **Izudin Bajrović**, **Aleksandar Gavranović**, **Ana Vučković**, **Andjela Marunović** i **Srđan Grahovac**.

Ja sam ona koja nisam o fenomenima i problemima društva

Autorski tim i članovi glumačkog ansambla sa zadovoljstvom su ušli u inscenaciju Matišićevog teksta koji je višeslojan i provokativan. Na tom narativu, dramaturg Stefan Bošković pisao je svoje utiske u producentskoj knjižici.

Nijesam se susrijetao mnogo puta s tako parametnim piscem koji besprekorno vlada formom.

No, nije slučajno Matišić i izuzetan džez muzičar, jer u transpoziciji, melodija jezika i putanja narativa jeste nalik džez improvizaciji, iako melodija cirkuliše kroz precizno i čvrsto zadate situacije i odnose. Taj jezik kruži oko Matišićevog svijeta, iznad bogatog zvučnog pejzaža i tek povremeno žaokom dotakne duboke tačke ljudske prirode. Reditelj Vito Taufer ne sarađuje prvi put s Matišićem, poznaje sve njegove džepove i rukavce, prati brze i neočekivane promjene u dinamici, nagle prelaze između tonaliteta i omogućava glumcima da u krupnom zamahu izraze svoje emotivno tumačenje, zapisao je dramaturg Bošković.

Reditelj **Vito Taufer** pojašnjava da se radi o duhovitoj predstavi, sa temama koje nas se i te kako tiču, počev od korupcije, kriminala, društva ovisnosti...

Matišić govori o tim stvarima, ne na metaforički, nego na direktni način, u kojem se možemo svi prepoznati. Ovo je fenomenalan tekst - provokativan i višeslojan. Pruža ruku za dijalog o fenomenima i problemima društva. Dobio je odličnu materijalizaciju s vrhunskim glumcima, kazao je Taufer, koji je prvi put režirao u Crnogorskom narodnom pozorištu.

Matišićev tekst dobio je odličnu materijalizaciju s vrhunskim glumcima CNP-a

Scenograf ovog djela, **Lazar Bodroža** cjeni da je u predstavi najzanimljivija igra s žanrovima.

Ovo je tročinska struktura i trudili smo se da približimo filmsko i pozorišno iskušto i da pokušamo da izbrišemo tu granicu, kako bismo žanrovske vizuelno stilizovali predstavu. Matišić piše tako da vas stalno drži u nekoj moralnoj ambivalentnosti i mi smo se potrudili da scenografijom, svjetlom i kostimom odgovorimo na to, pojasnio je Bodroža.

Upoznajte Pozorište sa repertoara Festivala

Crnogorsko narodno pozorište - reprezentativna teatarska kuća

Istoria Crnogorskog narodnog pozorišta (CNP) započinje 1953. godine kada je donesena Odluka da se u Titogradu osnuje *Gradsko narodno pozorište*. Za prvog upravnika postavljen je reditelj **Vasilije Šćućkin**. Počeci su bili teški, bez matične zgrade, sve do 5. maja 1956. godine, kada titogradski Teatar mijenja ime u *Narodno pozorište*. Nova pozicija odrazila se i na koncipiranje repertoara, koji je trebao da bude mobilan i da zadovolji sve crnogorske sredine. I pored otežanih uslova rada, koji su se ogledali i u formalnom položaju nominalno gradskog teatra s misijom republičkog značaja, titogradsko *Narodno pozorište* kretalo se u pravcu kvalitativnog rasta i sve šire afirmacije. Status Narodnog, kao teatra od nacionalnog značaja i reprezentativne pozorišne kuće Crne Gore, potvrđen je **1969. godine**, kada je naziv promijenjen u *Crnogorsko narodno pozorište* (CNP). Najteži period CNP je doživio kada je njegova, dotrajala zgrada izgorjela u požaru, **10. novembra 1989. godine**. Nova zgrada predata je na upotrebu **25. maja 1997. godine**. U godinama nakon obnove zgrade, osim pozorišnog segmenta, CNP se bavilo i afirmacijom likovnog, filmskog i naročito muzičkog stvaralaštva. Napori u pravcu produbljivanja međuteatarske komunikacije nastavljeni su kroz vodeću ulogu CNP u osnivanju pozorišne asocijacije *NETA* (*Nova evropska teatarska akcija*), a od **2008. godine**, CNP je punopravni član evropske pozorišne mreže *ETC* (*Evropske teatarske konvencije*).

Danas je CNP moderno pozorište koje njeguje savremene međunarodne teatarske trendove. Ono je i institucija kulture sa najobimnijom produkcijom u Crnoj Gori. Raznolik i raznovrstan repertoar koji obuhvata kako inovativne postavke svjetskih klasičnih i domaćih dramskih baština, tako i savremene tekstove svjetske i domaće književnosti, te praizvedbe domaćih dramskih tekstova i autorske projekte, obilježen je nizom rediteljskih poetika: Egona Savina, Eduarda Milera, Blagote

Erakovića, Slobodana Milatovića, Branislava Mićunovića, Radimile Vojvodić, Ane Vukotić, Lidije Dedović, Niku Goršića, Paola Mađelija, Vita Taufera i drugih. Sa hrabrošću u domenu stvaralačkog i upornošću da se istraje uprkos teškoćama, CNP nastavlja da stvara iskreno i otvoreno pozorište koje je utemeljeno na poštovanju napora svih koji su ga od osnivanja gradili. Do novije generacije glumaca, od kojih je među aktivnima najviše onih koji su stasali i stasavaju na *Fakultetu dramskih umjetnosti* na Cetinju, repertoar CNP ostvarivala je plejada scenskih umjetnika: Petar Begović, Mirko Simić, Ana Nikolić-Kačanik, Boro Begović, Nada Blažević-Kalembra, Predrag Stojković, Danilo Radulović, Miloš Jeknić, Mira Simić, Branko Obradović, Ljubica Šarkić, Drago Malović, Nada Petričević, Veljko Mandić, Vladimir Popović, Stevo Matović, Dušanka Todić, Sunčica Todić, Petar Perišić, Zlata Raičević, Ivo Martinović, Gojko Kovačević, Dragica Tomas, Petar Tomas, Grozdana Lengold, Petar Vujović, Čedo Vukanović, Budimir Sekulović, Stanko Bogojević, Veska Maričić, Dragan Garrić, Branislav Vuković, Gojko Burzanović, Ljubica Barać-Vujović, Zef Dedić, Dragan Račić, Slobodan Marunović, Momčilo Pićurić, Branimir Popović, Olivera Vuković, Jadranka Mamić, Mirko Vlahović, Žaklina Oštir, Varja Đukić i drugi.

<https://cnp.me>

CNP njeguje savremene međunarodne teatarske trendove

O predstavama sa festivalskog repertoara

Čehovljev *Medvjed* u čast nagrađenih

Hakon proglašenja pobjednika i dodjele nagrada *XX Međunarodnog festivala glumca - Nikšić 2024*, u čast laureata biće izveden Čehovljev *Medvjed, komedija kao šala, a šala za džez trio i jednog glumca u deset slika*, iz antologije Zijaha A. Sokolovića. Režiju ovog komada potpisuje i glavnu ulogu igra Zijah A. Sokolović, dojen bosanskohercegovačkog i evropskog glumišta, višestruko nagrađivani glumac. Sokolović je, kako navodi u svojoj kritici **Dordžije R. Radulović** (*Oslobodenje*; 2022) u ovoj jednočinki pokazao posebnu hrabrost, najprije što je Čehovljev tekst prilagodio za izvođenje jednog glumca, a integralne djelove, odnosno replike dodijelio instrumentima, odnosno muzičarima: Primožu Simoniču (saksofon), Iztoku Vidmaru (bas gitara) i Marjanu Staniču (bubnjevi).

Medvjed iz antologije Zijaha A. Sokolovića

Predstava je premijerno izvedena 19. maja 1997. godine, u okviru *Evropskog mjeseca kulture* u Ljubljani. Od te godine do danas aktivno se izvodi u pozorištima širom svijeta. Na prestižnim festivalima osvojila je 20 internacionalnih nagrada, od kojih se ističe **Grand Prix** za režiju u Moskvi i 10 **Grand Prix** nagrada na drugim prestižnim internacionalnim festivalima, među kojima je i nagrada na *Međunarodnom festivalu glumca - Nikšić 2008*. Zbog te Nagrade, kao i samog učešća na *Festivalu glumca* prije 16 godina, u godini jubileja (XX godina postojanja), *Medvjed* je ponovo pred nikšićkom publikom. No, Sokolović je uvijek inovativan, duhovit i okrepljujući ili kako sagledava kritičar Radulović, on je **standard za sve one koji se odluče na postavku ove jednočinke, ali i svojevrsna dramska literatura za buduće glumce, reditelje i muzičare, te je kao takvu vrijedi pogledati.**

U propratnom (matketinškom) materijalu navede se opisi slika:

U prvoj slici predstave instrumenti se izdvajaju kao likovi, saksofon kao Jelena Ivanova Popova, a bas gitara kao sluga Luka, i započinju dijalog na osnovu Čehovljevog teksta. Svaki instrument uzima integralni tekst svoga lika, pretvara ga u muziku i pomoću nje vodi dijalog. U drugoj slici Jelena, saksofon, ostaje sama i govori, svira monolog o svom životu, o svojoj usamljenosti, o tuzi za životom i muževljevom nevjerstvu. U trećoj slici sluga Luka se vraća i govori da je došao neki šumski duh koji psuje i koji želi da je vidi, ali Jelena to odbija. U četvrtoj slici se pojavljuje glumac kao Grigorij Stepanovič Smirnov koji na scenu donosi elemente teatra u kojima se pojavljuje kao živi glumac. Glumac vodi dijalog kao da su mu na sceni partneri živi glumci, Čehovljevi likovi, a u stvari su to saksofon i bas gitara. U petoj, šestoj, sedmoj slici Smirnov je ljut, jer mu čak postaje teško, ostaje sam u sobi i čekaće godinu dana dok ne dobije svoj novac, a muzika violinice označava temu ljubavi koja se polako rada između njega i Jelene. Osma, deveta, deseta slika razvijaju sukob karaktera i emocija između Jelene i Smirnova koji se, ipak, sretno završava.

Zijah A. Sokolović potpisuje režiju i igra glavnu ulogu

Muzika bubnjeva oslikava karaktere likova, komentariše situacije i medjusobne odnose.

Tako instrumenti muzikom glume Čehovljeve likove i postaju glumci, a glumac glumom postaje instrument. Preplitanjem i spajanjem ova dva umjetnička načina izražavanja, muzike i teksta, glumca i muzičkih instrumenata, teatarska iluzija dobija hrabru i neobičnu, rijetko interesantnu dimenziju. To je nastavak traganja za novim prostorima umjetnosti...

... Geneza Festivala ...

Festival na putu za „akademiju“

Medunarodni festival glumca, pozorišna svetkovina čiji je producent i organizator Nikšićko pozorište, u osnovi je posvećen Njegovom visočanstvu GLUMCU i GLUMI, kao „osnovama dramske umjetnosti i pozorišta uopšte“. Utemeljen na tom teorijskom, ali i praktičnom postulatu, Festival je prolazio kroz različite forme. Njegov istorijat potiče iz ranih devedesetih godina minulog vijeka, u vrijeme kada pozorište u Nikšiću nije ni postojalo. Kulturno umjetničko društvo Zahumlje tih godina, kao i ranije, kroz svoje programe je njegovalo i pozorišne izraze, čime se održavala prekinuta nit pozorišnog stvaralaštva u Nikšiću. U Zahumlju je pokrenuta ideja o organizovanju pozorišnog festivala. Tako je u **aprili 1995. godine** održan **Prvi festival monodrame Crne Gore**. Već sljedeće godine (1996), Festival monodrame prerastao je u **Jugoslovenski festival pozorište jednog glumca**. U maju sljedeće godine (1997), održan je **II Jugoslovenski festival Pozorište jednog glumca**. U aprilu 1998. godine **III Jugoslovenski festival Pozorište jednog glumca**. Naredne godine (1999) Jugoslovenski festival Pozorište jednog glumca nije održan. Kao **Međunarodni festival glumca** ustanovljen je i realizovan 2000. godine, takođe u organizaciji „Zahumla“ i poslije toga je nastupila sedmogodišnja pauza.

Nikšićko pozorište u februaru 2007. godine, obnovilo je tu značajnu pozorišnu smotru, koja je okupila pozorišne stvaraoca sa prostora bivše Jugoslavije. Od tada je Festival ostvario višestruku misiju. Festivalska izdanja, od 2007. godine do danas, pozorišnoj publici su podarila potpunu žanrovsку raznovrsnost. Istovremeno, Festival je ponudio u glumačkom izrazu i iskazu, široku raznolikost u kreaciji i interpretaciji. Kroz svoju razvojnu genezu i hronologiju, Festival je tragao upravo za svojom prepoznatljivošću. Kroz izdaja, organizaciju i produkciju Nikšićkog pozorišta, konačno je utemeljio svoje biće i suštinski se ostvario kao Festival glumca, odnosno potvrdio svoje ime i ustanovio sopstveni identitet.

U teatarskom smislu, Festival je iz godine u godinu poprimao duh, i sa aspekta dramaturške i teatrološke nauke, postao „akademija u malom“. Tako je stvorio i opravdao sopstvenu osobenost. Baštineći bogatu kulturnu i pozorišnu tradiciju, Nikšić je uvijek imao prepoznatljivu pozorišnu

publiku. Tokom posljednjih izdanja, Festival je doveo izrazito mladu i senzibilnu publiku, što je još jedan kvalitet i posebna misija cijelokupnog projekta, koji, prema ocjenama učesnika, pozorišnih kritičara i teatrologa, ima sigurnu budućnost. Festival je u Nikšić „doveo“ velika glumačka i rediteljska imena iz zemlje i regiona, među kojima su: Špiro Guberina, Ivica Vidović, Zijah A. Sokolović, Mirjana Karanović, Voja Brajović, Milan Lane Gutović, Neda Arnerić, Ana Karić, Boris Buzančić, Meto Jovanovski, Joana Popovska, Emir Hadžihafizbegović, Sergej Trifunović, Mirsad Tuka, Boris Liješević, Dobrila Stojnić, Slobodan Ljubičić, Elizabeta Đorevska, Nataša Ninković, Dragan Pele Petrović, Jasna Đurićin, Mirko Vlahović, Mladen Nelević, Nada Vukčević, Nikola Ristanovski... Oni i njihove druge kolege različitim artizmima, u rediteljskim bravurama najpoznatijih imena sa prostora bivše Jugoslavije, Festivalu su dali posebnu umjetničku vrijednost, zbog čega je između ostalog i prepoznatljiv.

Ministarstvo
kulture
i medija

ОПШТИНА НИКШИЋ

NIKŠIĆKO POZORIŠTE
1884

JU „Nikšićko pozorište“

Trg Save Kovačevića br 5

Tel. 040/ 213-566

e-mail: niksickopozoriste@gmail.com

Redakcija biltena

Tekstove piše i Bilten uređuje: **Slavojka Marojević**

Dizajn korica Biltena: **Zdravko Beli Delibašić**

Dizajn i grafički prelom sadržaja Biltena: **Nikola Kadović**

Tehnička priprema tekstova: **Vesna Vukićević i Anka Tomić**

e-mail redakcije Biltena: niksickopozoriste.id@gmail.com

Štampa:

RAS PRESS

ЦИП – каталогизација у публикацији

Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISSN 2661 – 2534 = Međunarodni festival glumca (Bilten festivala)

COBISS:CG – ID 37070864

**XX
MEĐUNARODNI
FESTIVAL
GLUMCA
NIKŠIĆ
2024**

04.11.

Nikšićko pozorište u 20.00 h
SVEČANO OTVARANJE 20. MEĐUNARODNOG FESTIVALA GLUMCA – NIKŠIĆ 2024

04.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h

Filip Rutić i Dražen Krešić
GARD

Režija Dražen Krešić
Teatar &TD Zagreb

05.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h

Askanio Čelestini
OBRAĆANJE NACIJI

Režija Bojan Đorđev
Atelje 212 Beograd

06.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h

Tekst i režija Hariš Pašović
SVET MOGUCNOSTI

Srpsko narodno pozorište Novi Sad, „Grad teatar“ Budva, „East–West Centar“
Sarajevo i Plesni centar „Tala“ iz Zagreba

07.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h

Sašo Dimoski i Andrij Žoldak
(po Kristoferu Marlowu)
EDVARD II

Režija Andrij Žoldak

NUCK „Jordan H. K. – Džinot“ Veles i Dramski teatar „Masaljinov“ Plovdiv, Bugarska

08.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h

Mate Matišić
JA SAM ONA KOJA NISAM

Režija Vito Taufer

Crnogorsko narodno pozorište Podgorica

09.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h

U čast nagrađenih
Anton Pavlovič Čehov
MEDVJED

Šala za džez trio Lolita i jednog glumca u deset slika

Režija Zijah A. Sokolović

09.11.

Nikšićko pozorište u 20.00 h

SVEČANO ZATVARANJE 20. MEĐUNARODNOG FESTIVALA GLUMCA – NIKŠIĆ 2024
DODJELA NAGRADA

Svake večeri u 22.00 h

Razgovori o predstavama u foajeu Nikšićkog pozorišta

Moderator Radisav Jevrić